

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО
ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

29 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

Висновком є те, що право спільної власності на землю є ефективним механізмом забезпечення колективного користування земельними ресурсами, але його реалізація потребує чіткого законодавчого регулювання та практичних механізмів вирішення спорів. Необхідна гармонізація норм земельного та цивільного законодавства, створення прозорих процедур визначення часток співвласників та врегулювання колізій, що виникають у процесі користування, розпорядження та поділу земельних ділянок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний кодекс України (2001). – Київ: ВР України.
2. Цивільний кодекс України (2003). – Київ: ВР України.
3. Костенко О. І. Право власності на землю: теорія і практика застосування. – К.: Юрінком Інтер, 2017.
4. Судова практика Верховного Суду України щодо спільної власності на землю. – <https://verhovnaraada.gov.ua>
5. Петров С. М. *Земельне право України*. – К.: Центр учбової літератури, 2019.

УДК 349.42

КАТАЄВ Я.Д., магістрант

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

У публікації досліджено правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами агробізнесу в умовах сучасного ринку. Особливу увагу приділено впливу повномасштабної війни на стан аграрного сектору та організацію експорту зерна в рамках Ініціативи з експорту зерна через Чорне море.

Ключові слова: агробізнес, зовнішньоекономічна діяльність, аграрний сектор, зернова угода, ГАТТ 1994, СОТ, експорт, продовольча безпека.

Стрімкий розвиток економіки аграрного сектору Україна відіграє провідну роль у формування експортного потенціалу та продовольчої безпеки світу. Сільськогосподарські товариства є фундаментом аграрного сектору. Саме вони забезпечують стабільність виробництва, розвиток ринків та продовольчу безпеку країни. Завдяки ефективному управлінню та впровадженню інновацій, ці товариства підвищують продуктивність і конкурентоспроможність українського агросектору. З огляду на стратегічне значення агропромислового комплексу для національної економіки, формування комплексної та дієвої системи правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності набуває особливої актуальності.

Відповідно до даних Державної служби статистики України, станом на 01 січня 2025 року оприлюднена статистика зареєстрованих юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання [додаток 1.]: Товариство з обмеженою відповідальністю – 809 749; Акціонерне товариство – 7155; Товариство з додатковою відповідальністю – 1498; Командитне товариство – 367.

До головної нормативно-правової бази у зовнішньоекономічній діяльності становлять: Конституція України, Господарський кодекс України, Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». У другій статті Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», зовнішньоекономічна діяльність ґрунтується на принципах суверенітету народу України у здійсненні зовнішньоекономічних відносин, свободи підприємницької діяльності, рівності всіх суб'єктів господарювання та захисту інтересів держави і її суб'єктів [1]. Дані положення забезпечують баланс між економічною самостійністю суб'єктів агробізнесу та контролюючими функціями держави. Крім того, важливу роль відіграють міжнародні договори, а саме Генеральної угоди з тарифів і торгівлі – ГАТТ 1994 [4]. Він відіграє провідну роль, і є одним із основоположних документів СОТ (Світової організації торгівлі).

Повномасштабна війна в Україні суттєво вплинула на функціонування аграрного сектору та внесла свої корективи у здійснення зовнішньоекономічної діяльності, зокрема у сфері експорту зерна. Одним із вагомих зовнішньоекономічних подій для українського агробізнесу стала Ініціатива з експорту зерна через Чорне море, що була підписана 22 липня 2022 року під егідою ООН та Туреччини і передбачала безпечне транспортування зерна, продовольства та добрив з українських портів, які не є окупованими [2]. За даними Київської школи економіки, опублікованим у журналі Швейцарської вищої технічної школи Цюріха, внаслідок повномасштабного вторгнення аграрний сектор України зазнав значних збитків. Найбільше втрат припало на сільськогосподарську техніку - близько 5,8 млрд доларів [3], зокрема пошкоджено трактори на суму до 1,6 млрд доларів. Більше 21% техніки в Україні стало частково або повністю непрацездатним.

Отже, правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу в сучасних умовах є ключовим чинником забезпечення стабільності та розвитку аграрного сектору. Повномасштабна війна показує, що чіткий правовий механізм, підтримка стратегічних партнерів, здатна адаптуватися до кризових викликів, захищати економічні інтереси держави та сприяти збереженню експортного потенціалу у надзвичайно важких моментах. Одним із важливим чинником стабільної зовнішньоекономічної діяльності є гармонізація національного законодавства із міжнародними нормативно-правовими актами.

Додаток 1.

Таблиця. 1 – Кількість зареєстрованих юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання з розподілом за ознакою статі керівника.

Джерело: Головне управління статистики України, станом на 01 січня 2025 р.

Назва організаційно-правової форми господарювання згідно з КОПФГ / According to Classification of the organisational and legal forms	Загальна кількість юридичних осіб, одиниць / Total of the number legal units, units	Юридичні особи, керівниками яких є / Legal units, who headed by			
		чоловіки / man		жінки / women	
		кількість, одиниць / the number, units	частка, у % до загальної кількості / share, in % of the total number	кількість, одиниць / the number, units	частка, у % до загальної кількості / share, in % of the total number
Україна	818 769	608 401	306.7	210 328	93.3
з них					
Акціонерне товариство	7155	5745	80,7	1370	19,3
Товариство з обмеженою відповідальністю	809749	601216	74,2	208533	25,8
Товариство з додатковою відповідальністю	1498	1169	78,0	329	22,0
Командитне товариство	367	271	73,8	96	26,2

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верховна Рада України. Законодавства України. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Стаття 2. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Факти. «Угода про експорт зерна Чорним морем – оприлюднено текст документа.» URL:<https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20220722-ugoda-pro-eksport-zerna-chornym-morem-oprylyudneno-tekst-dokumentu/>
3. Швейцарська вища технічна школа Цюріха. «Ukrainian analytical digest». 2024. URL:<https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/specialinterest/gess/cis/center-for>
4. Professional. Професіоналам зовнішньоекономічної діяльності. «Генеральна угода про тарифи й торгівлю 1994 року». URL:<https://qdpro.com.ua/document/18370>

Сморода П.О., Сімакова С.І. Проблеми доказування корупційних правопорушень в Україні.....	87
Старікова С.О., Настіна О.І. Самовільне зайняття земельної ділянки: правові наслідки та шляхи вирішення проблеми.....	89
Гроза В.С., Мельник В.О. Правове регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу.....	90
Кармазіна Л.С., Настіна О.І. Проблеми використання земель, що опинилися під тимчасовою окупацією.....	92
Когутенко Д.В., Настіна О.І. Право спільної власності на землю: юридичний зміст та практика застосування.....	94
Катаєв Я.Д., Мельник В.О. Правові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу України в умовах воєнних викликів.....	95
Нестеренко Н.Є., Настіна О.І. Особливості орендного землекористування під час воєнного стану.....	97
Бойко І.О., Настіна І.О. Судова практика щодо земельних спорів: сучасні тенденції та особливості в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	98
Кирилюк Д.В., Настіна О.І. Роль кадастру в системі земельних відносин України.....	100
Мусієць А.А., Настіна О.І. Способи захисту прав на землю під час воєнного стану: законодавство та практика.....	100
Придатченко М.Ю., Настіна О.І. Колективна власність на землю: історичні та сучасні аспекти правового режиму земельної частки (паю).....	102
Фролова К.А., Настіна О.І. Правовий режим земель природоохоронного призначення.....	104
Шаповал Н.О., Обіюх Н.М. Правові питання використання термальних вод в Україні.....	105
Хижняк С.Г., Настіна О.І. Право приватної власності на землю в умовах воєнного стану.....	107
Чередніченко К.А., Мельник В.О. Нетарифне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції.....	109
Бойко І.О., Пахомова А.О. Єдиний патент Європейського союзу та його значення для України.....	110
Гамоцький Я.В., Линник Т.В. Колізії в аграрному праві України щодо громадян, іноземців і осіб без громадянства.....	112
Гамоцький Я.В., Малишко І.В. Еволюція міжнародних торговельних угод у ХХІ столітті.....	114
Кармазіна Л.С., Пахомова А.О. Патентне право і принцип свободи конкуренції: межі правомірного використання винаходу.....	115
Костюк Р.М., Пахомова А.О. Патентне право в Україні: вплив законодавства ЄС на національну практику та гармонізацію нормативної бази.....	116
Матвієнко М.О., Пахомова А.О. Порівняльний аналіз ключових проблем аграрного та земельного права.....	117
Панченко О.М., Пахомова А.О. Роль ветеранів у відновленні та розвитку аграрного сектору України.....	119
Придатченко М.Ю., Пахомова А.О. Проблеми патентування медичних препаратів під час воєнного стану.....	120
Сергєєв О.В., Ковальчук І.В. Роль СОТ у врегулюванні міжнародних торговельних спорів: виклики та перспективи для України.....	122
Сергєєв О.В., Настіна О.І. Земельний сервітут: види, правове регулювання та проблеми реалізації.....	123
Сергєєв О.В., Линник Т.В. Колізія між правом на працю та економічними інтересами держави.....	125
Когутенко Д.В., Малишко І.В. Світовий банк і його роль у глобальному розвитку.....	126
Кириченко В.В., Малишко І.В. Особливості державного фінансового контролю у сфері оборонних закупівель в умовах воєнного стану.....	127